

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1385/23
16.3.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Радмиле Радић, чланова већа, у парници тужиље АА, из ..., чији су пуномоћници Зоран Мићић и Петар Милутиновић, адвокати из Београда, Крупањска улица бр. 26, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Војин Шуша, адвокатула из Нових Бановаца, Ул. Бранка Радичевића бр. 3/2, ради накнаде штете, вредност предмета спора 700.000,00 динара, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 16618/18 од 20.9.2022. године, у седници већа одржаној дана 16.3.2023. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 16618/18 од 20.9.2022. године у ставу првом и трећем изреке.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиље, па је обавезан тужени да тужилји на име накнаде нематеријалне штете исплати износ и то на име претрпљених физичких болова износ од 190.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 180.000,00 динара и на име душевних болова због умањења животне активности износ од 150.000,00 динара, што све укупно износи 520.000,00 динара, са законском затезном каматом, почев од 20.9.2022. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке, делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилжа тражила да суд обавезе туженог да јој на име накнаде нематеријалне штете, преко досуђеног, а до траженог износа, исплати следеће износе: на име претрпљених физичких болова износ од још 60.000,00 динара и на име претрпљеног страха износ од још 120.000,00 динара што све укупно износи 180.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 20.9.2022. године па до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилји накнади трошкове парничног поступка у износу од 222.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу из свих законских разлога побијајући је, како то произлази из навода жалбе, у ставу првом и трећем изреке. Трошкове другостепеног поступка није тражио.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Сл. гласник" РС. бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд је оценио да је жалба туженог неоснована.

Првостепени суд није учинио битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374. став 2. тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности нити се жалбом туженог указује на постојање неке друге битне повреде која је била или могла бити од утицаја на правилност и законитост побијане пресуде.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, пресудом Вишег суда у Београду К бр. 424/16 од 22.5.2017. године, са печатом правноснажности од 12.09.2017. године и извршности од 10.10.2017. године, окр. ББ, овде тужени, оглашен је кривим што је дана 25.12.2014. године, извршио кривично дело силовања из чл.178 ст.1 КЗ, у којем је овде тужила била оштећена и осуђен на казну затвора у трајању од 3 године, те му је изречена и мера забране напуштања стана уз примену електронског надзора од 25.10.2016. године па надаље. Оштећена АА је, ради остваривања имовинскоправног захтева, упућена на парницу. Тужила се обратила лекару специјалисти психијатрије Института за ментално здравље први пут 30.9.2015. године, којом приликом је навела психичке тегобе које је имала непосредно након стресогеног догађаја па надаље. Том приликом др сци. мед. Бојана Пејушковић спец. психијатрије је констатовала објективно стање тужиле као пацијента, ближе описано у налазу, извршила анамнезу и констатовала дијагнозу, те је овде тужили и преписана одговарајућа терапија.

На основу налаза и мишљења судског вештака др Милована Петрушића ортопеда, хирурга трауматолога од 28.10.2021.године, који је извршио преглед документације у списима и преглед тужиле, констатовао да је критичном приликом тужила претрпела повреде које укупно чине лаку телесну повреду, изазвану замахнутим тупим и чврстим предметом песницом због чега је тужила узимала аналгетике око 7 дана, те да је бол јаког интензитета трајао укупно 1 дан (од момента повређивања и у току лечења након повреда уз аналгетике и седативе), да је бол средњег интензитета трајао око 3 дана (у току лечења након повреда уз адекватну терапију), те да је бол слабог интензитета трајао око 7 дана (до краја непрекидног лечења). Са ортопедске стране није констатовао естетско оштећење нити умањење опште животне активности. На основу налаза и мишљења од 28.10.2021. године и изјашњења од 15.12.2021, 23.3.2022. и 7.6.2022. године судског вештака прим. др Цветина Урошевића, неуропсихијатра, који је прегледао тужилу дана 27.10.2021. године, утврђено је да је тужена критичном приликом доживела насилно сексуално општење, као и примарни страх јаког интензитета у трајању од око 1-4 минута (због реалне опасности у којој се наша, а да је физички акт потенцирао страх због физичке угрожености), затим секундарни страх јаког интензитета у трајању од око 18 часова, потом страх средњег интензитета у трајању од око месец дана, те страх слабог интензитета у трајању од око 2-3 месеца уз прерастање страха у поремећај

прилагођавања F43.2, те да је изражена анксиозност, депресивна тингираност, уз субјективне тегобе и емоционалне поремећаје и поремећаје понашања, што ремети социјалне односе и социјалну радну успешност особе. Дошло је до одвратности према мушкарцима јер је нападач употребио и физичку силу, па код тужиље постоји поремећај прилагођавања, те динстанцирања од породичне и социјалне средине (ником о догађају није причала) уз клиничке симптоме емоционалних и/или бихејвиоралних симптома, као реакција на психосоцијални стрес или стресоре који су идентификовани од стране туженог. С обзиром на постављену дијагнозу F43.2 (поремећај прилагођавања на услове живота након доживљене трауме), те тегобе које су наступиле након доживљене трауме у виду анксиозности и депресивности које потврђују дијагнозу F41.2 (мешовито анксиозно реаговање као последица свега преживљеног), код тужиље је наступило умањење животне активности од 5% које се састоји у томе што је дошло до губитка сексуалности уз напетост и раздражљивост, те социјално повлачење у себе, избегавање људи и свега што би могло да доведе до продубљивања симптома, погоршавања болести и преживљавања трауме.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио изведеним доказима које је правилно оценио применом одредбе члана 8 ЗПП-а. Разлоге које је за свој чињеничноправни закључак дао првостепени суд у свему као правилне и законите прихвата другостепени суд.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је тужени дужан да надокнади штету тужиљи, која је проистекла из описаног штетног догађаја за који кривицу сноси тужени, а који је описан у радњама извршења кривичног дела за које је правоснажно осуђен кривичном пресудом, зато што је тужиља претрпела последице повређивања како психичког, тако и физичког, сходно одредби чл. 154 ЗОО. Сагласно одредби чл. 200 Закона о облигационим односима, по оцени првостепеног суда, правична новчана накнада штете у време пресуђења и то на име претрпљених физичких болова представљ износ од 190.000,00 динара, на име претрпљеног страха - износ од 180.000,00 динара и на име душевних болова због умањења животне активности - износ од 150.000,00 динара, сходно чему је и одлучено као у изреци побијане пресуде, а за износ преко досуђених, а до тражених, одбијен као неоснован тужбени захтев.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање које се жалбеним наводима не доводи у сумњу, првостепени суд је правилно применио цитиране одредбе материјалног права, те правилно оценио да је тужени у обавези да надокнади нематеријалну штету тужиљи која је наступила као последица радње коју је предузео критичном приликом, а која представља биће кривичног дела за које је правоснажно осуђен кривичном пресудом.

За своју одлуку првостепени суд је дао довољне и јасне разлоге, које као правилне прихвата и овај суд, као другостепени, те, на основу овлашћења из чл. 396 став 2 ЗПП-а, пресуду посебно не образлаже.

Неосновано се наводима жалбе туженог доводи у сумњу правилност закључка првостепеног суда у погледу оцене доказа и утврђења битних чињеница штетног

догађаја и тиме заправо указује да је у првостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из чл. 374 став 1 у вези са чланом 8 ЗПП-а, којим је прописано да суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка. Наведеном одредбом установљено је начело слободне оцене доказа које подразумева одсуство законом утврђених правила, како у погледу избора доказа, тако и у погледу њиховог рангирања према доказној снази. У том смислу, слободна оцена доказа подразумева и да суд, сагласно одредби чл.228 ЗПП-а слободно одлучује које ће доказе извести ради утврђивања битних чињеница (члан 229 став 2 у вези са чланом 313, 315 став 2 и 319 став 1 ЗПП-а). У конкретном случају, првостепени суд је, поступајући у складу са наведеним овлашћењем, а имајући у виду доказне предлоге тужиље, ценио писане доказе (медицинску документацију и налаз и мишљење вештака), те другостепени суд нема разлога да сумња у чињенични закључак на коме је побијана одлука заснована, услед чега у првостепеном поступку није било неправилне примене одредбе члана 8 ЗПП-а.

На правилност пресуде у побијаном делу нису од утицаја жалбени наводи туженог да је побијана пресуда заснована на пресуди Вишег суда у Београду К бр. 424/16, која садржи врло одређене и јасне доказе, који су утврђени у току кривичног поступка, а који се повезују са физичким и психичким стањем тада оштећене, те да тада код оштећене нису утврђене никакве физичке повреде, као и да је након скоро годину дана први пут затражила помоћ лекара специјалисте Института за ментално здравље када је код ње као коначна констатована дијагноза F43.2, те да постаје упитно на основу чега судски вештак дана 28.10.2021. године анализира повреде које нису расправљане и евидентирани у кривичном поступку, због чега указује да се мишљење вештака заправо заснива на претпоставкама и закључцима о повредама које су највероватније могле настати, а да за то нема упориште у стварним доказима.

Ово јер елемент бића кривичног дела управо представља силу као елемент насилне обљубе, обзиром да је тужени правноснажно осуђен јер је “дана 25.12.2014.године.....употребом силе принудио оштећену, овде тужиљу, на обљубу, на тај начин што је оштећена, а по претходном договору преко агенције за спремање објеката, дошла код окривљеног, овде туженог, у стан да га спрема, а окривљени је одмах, када је ушла у стан ухватио за косу, повукао и почупао, ухватио за руке, подигао и убацио у собу право од улазних врата, а потом попречно бацио на кревет, тако да је стомаком била окренута ка мадрацу, док јој је главу притиснуо у зид и заронио у мадрац.....”.

Наиме, одредбом чл. 13. ЗПП-а предвиђено је да је у парничном поступку суд у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца везан за правноснажну пресуду кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим (а не доказима кривичног поступка) док члан 259. ЗПП-а прописује да ће суд да изведе доказ вештачењем ако је ради утврђивања или разјашњења неке чињенице потребно стручно знање којим суд не располаже.

У поступку који је претходио доношењу побијане пресуде, као доказно средство се јављају налази и мишљења како вештака ортопеда и трауматолога, тако и вештака

неуропсихијатра, који су дати након прегледа и разговора са тужиљом, и на основу извештаја лекара специјалисте Института за ментално здравље, које је првостепени суд правилно оценио као објективне.

Без основа су жалбени и наводи туженог да првостепени суд није правилно одмерио висину накнаде нематеријалне штете, имајући у виду да је код тужиље наступила лака телесна повреда. Одредбом члана 200 став 1 Закона о облигационим односима - ЗОО-а ("Службени лист СФРЈ" број 29/78, 39/85, 45/89-одлука УСЈ и 57/89, "Службени лист СРЈ" број 31/93 и "Службени лист СЦГ" број 1/2003-Уставна повеља), прописано је да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству, а ставом 2. истог члана да ће приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Накнада нематеријалне штете, у смислу наведене одредбе, по својој природи је морална сатисфакција која има за циљ да се њоме уравнотежи поремећај у психичкој сфери оштећене, која добијеним новчаним износима може да прибави себи одређена материјална добра која ће јој помоћи да донекле лакше савлада болове и патњу, коју је претрпела.

Имајући у виду интензитет и јачину болова односно чињеницу да је тужени тужиљу чупао за косу и да је од њега добила више јачих удараца по телу (како би савладао њен отпор који се јавља приликом насилне обљубе), при чему је трпела бол интензитета и трајања констатованог првостепеном пресудом, правилно је првостепени суд одмерио правичну накнаду за претрпљену нематеријалну штету на име физичких болова у износу од 190.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 180.000,00 динара и на име душевних болова због умањења животне активности износ од 150.000,00 динара. Ово с обзиром да досуђени износи и по мишљењу Апелационог суда представљају одговарајућу материјалну сатисфакцију за све ове видове нематеријалне штете, с обзиром на утврђени степен умањења опште животне способности, јачину и трајање физичких болова и интензитет и време трајања страха.

Правилна је одлука првостепеног суда о законској затезној камати која сходно члану 277 ЗОО-а на досуђени износ неимовинске штете тече од дана доношења првостепене пресуде, јер је накнада штете одређена према критеријумима и вредностима новца у време пресуђења.

Апелациони суд је ценио и остале наводе жалбе туженог, али их посебно не образлаже применом овлашћења из члана 396 став 1 и 2 ЗПП-а, имајући у виду да нису од утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари у погледу досуђене накнаде.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке

побијане пресуде, а који трошкови су тужиљи досуђени правилном применом одредби члана 153 и 154 ЗПП-а, као и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећих у време доношења одлуке, те Таксене тарифе, као саставног дела Закона о судским таксама, важеће у време настанка таксене обавезе. Тужиљи на досуђени износ трошкова припада законска затезна камата, сагласно одредби члана 277 и 324 ЗОО-а, и то од дана наступања услова за извршење пресуде, а како је то правилно закључио и првостепени суд.

Имајући у виду све наведено, на основу одредбе чл. 390 и 401 тачка 2 ЗПП-а одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић